

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар
министрлігіҚазақстан Республикасы Төтенше
жағдайлар министрінің 2022
жылғы 28 желтоқсандағы № 351
бұйрығы. Қазақстан
Республикасының Әділет
министрлігінде 2022 жылғы 29
желтоқсанда № 31387 болып
тіркелдіМинистерство по чрезвычайным ситуациям
Республики Казахстан

«Азаматтық қорғау» кәсіптік стандартын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексінің 117-бабы 2-1-тармағына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған «Азаматтық қорғау» кәсіптік стандарты бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі Төтенше жағдайларды жою департаментіне заңнамасында белгіленген тәртіппен:
 - 1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;
 - 2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;
 - 3) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар вице-министріне жүктелсін.
4. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

«ЗҚАИ» ШЖҚ РМК лауазымды тұлғаның ЭЦҚ мәліметі бар QR-код

ҚР НҚА ЭББ-гі нақты
құжатқа сілтеу QR-коды

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрі

Ю. Ильин

«КЕЛІСІЛДІ»

**Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты әлеуметтік
қорғау министрлігі**

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар
министрі
2022 жылғы 28 желтоқсандағы
№ 351
бұйрығымен бекітілген

**«Азаматтық қорғау»
кәсіптік стандарты**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Азаматтық қорғау» кәсіптік стандарты (бұдан әрі – КС) Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 117-бабының 2-1-тармағына сәйкес әзірленді білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, оның ішінде персоналды кәсіпорындарда оқытуға, білім беру ұйымдарының жұмыскерлері мен түлектерін сертификаттауға және КС персоналын басқару саласындағы кең ауқымды міндеттерді шешуге арналған.

2. Осы кәсіби стандартта мынадай терминдер қолданылады:

1) бакалавриат – тиісті мамандық бойынша «бакалавр» дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары білім, білім беру бағдарламалары;

2) біліктілік деңгейі – күрделілік, стандартты емес еңбек әрекеттері, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланған қызметкердің дайындығы мен құзыреттілігі деңгейіне қойылатын талаптар жиынтығы. Біліктілік деңгейі ұлттық және салалық біліктілік шеңберлері дескрипторларының деңгейі мен мазмұнына сәйкес келеді;

3) біліктілік – қызметкердің нақты еңбек функцияларын сапалы орындауға әзірлік дәрежесі, оның білімі, іскерлігі мен дағдылары;

4) білім – оқыту және жеке тәжірибе арқылы ақпаратты игеру нәтижесіне бағалау жүргізілетін оқыту немесе жұмыс саласына, біліктілік компонентіне қатысты фактілер, қағидаттар, теория мен практика жиынтығы;

5) білім беру ұйымдары – техникалық және кәсіптік, орта, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын оқу орындары, сондай-ақ жұмыс берушілердің салалық қауымдастықтарының білім беру ұйымдары;

6) докторантура – білім беру бағдарламалары философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесін бере отырып, ғылыми, педагогикалық және (немесе) кәсіптік қызмет үшін кадрлар даярлауға бағытталған жоғары оқу орнынан кейінгі білім;

7) еңбек қызметінің түрі – сабақтарды кәсіби стандарт (кәсіптерді /лауазымдарды) біріктіретін технологиялық процестің бөлінген аяқталған кезеңі;

8) еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы;

9) кәсіби міндет (міндет) – бірлі жарым әрекеттерді орындау үшін функцияны декомпозициялауға мүмкіндік беретін еңбек функциясының элементі;

10) қолданбалы бакалавр – орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламаларын меңгерген тұлғаларға берілетін біліктілік;

11) құзыреттілік - қызметкердің кәсіби және еңбек қызметінде білімін, іскерлігін және тәжірибесін қолдану қабілеті;

12) лауазым – белгілі бір жұмыстардың, міндеттердің, өкілеттіктердің, жауапкершілік дәрежесінің, құқықтар мен міндеттердің, біліктілікке қойылатын талаптардың нормативтік бекітілген жиынтығымен сипатталатын ұйымның институционалдық иерархиясындағы белгілі бір ресми ұстаным;

13) магистратура – жоғары оқу орнынан кейінгі білім, оның білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша «магистр» дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған;

14) мамандық – арнайы дайындық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталған белгілі бір білімді, дағдыларды және практикалық дағдыларды қажет ететін адамның еңбек қызметінің негізгі кәсібі;

15) орта буын маманы – техникалық және кәсіптік білімнің білім беру бағдарламаларын интеграциялауды меңгерген адамдарға берілетін, орындаушының белгілі бір міндеттерін орындауға мүмкіндік беретін, сондай-ақ орындалатын жұмысты жоспарлау мен ұйымдастыру кіретін (училищелерде,

колледждерде және жоғары колледждерде негізгі орта және (немесе) жалпы орта білім беру базасында) біліктілік;

16) сабақтар – жұмыс орнында жүзеге асырылатын, табыс немесе табыс әкелетін, орындалатын негізгі міндеттер мен міндеттердің жоғары сәйкестік дәрежесімен сипатталатын жұмыстар жиынтығы;

17) салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы;

18) іскерліктер – іс-әрекетті жүзеге асыру және міндеттерді шешу мақсатында білімді қолдану және құзыреттілік көрсету қабілеті (логикалық, интуитивті, шығармашылық және практикалық ойлауды қолдану).

2-тарау. Кәсіби стандарттың паспорты

3. Кәсіби стандарттың атауы: «Азаматтық қорғау».

4. Кәсіби стандартты әзірлеу мақсаты: кәсіби қызметтің мазмұны мен сапасына қойылатын бірыңғай талаптарды біріздендіру, белгілеу және қолдау, азаматтық қорғау саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын айқындау. Азаматтық қорғау саласындағы қызметкерлерге қажетті біліктердің, дағдылар мен білімдердің сипаттамасы.

5. Кәсіби стандарттың қысқаша сипаттамасы: құтқарушылардың, кинолог-құтқарушылардың, сүңгуір-құтқарушылардың кәсіби қызметі саласында қолданыстағы азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес болуы және сәйкес келуі тиіс білімі мен дағдылары бөлігінде талаптарды белгілейді.

6. Кәсіптік топ: «Азаматтық қорғау».

7. КС кадрларды бағалау, аттестаттау, сертификаттау және біліктілікті растау, даярлау және қайта даярлау үшін негіз ретінде қолданылады және пайдаланушылар:

1) қызметкерлер – саладағы мамандыққа қойылатын талаптарды түсіну, өзінің біліктілігін арттыруды және мансаптық жоғарылатуды жоспарлау үшін;

2) жұмыс берушілер – жұмыскерлерге қолданылатын талаптарды, нұсқаулықтарды, міндеттерді әзірлеу, персоналды жалдау және аттестаттау кезінде өлшемшарттарды қалыптастыру, сондай-ақ кадрлардың біліктілігін арттыру, дамыту, ілгерілету және ротациялау бағдарламаларын жасау үшін;

3) сертификаттау және біліктілік беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар (органдар) – персоналды сертификаттау кезінде бағалау материалдарын әзірлеу және сәйкестік деңгейі бойынша қызметкерлердің біліктілік өлшемшарттарын әзірлеу үшін;

4) мемлекеттік органдар – КС-ны еңбек нарығын мониторингтеу және болжау үшін өлшемшарттар ретінде пайдалану үшін кең ауқымда пайдалануға арналған.

3-тарау. Мамандықтар карточкасы

8. «Азаматтық қорғау» кәсіптерінің тізбесі:

құтқарушы, 3.2 салалық біліктілік шеңберіндегі деңгей (бұдан әрі - СБШ);

құтқарушы – кинолог, СБШ-дағы 3.2 деңгейі;

құтқарушы – сүңгуір, СБШ-дағы 3.2 деңгейі.

Мамандықтар карточкасы осы кәсіптік стандартқа қосымшаларда келтіріледі.

«Азаматтық қорғау» кәсіптік стандартына қосымша

«ҚҰТҚАРУШЫ» МАМАНДЫҒЫНЫҢ КАРТАСЫ	
Мамандық коды	5415-9-010
Мамандықтар атауы	Құтқарушы
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3.2
Кәсіптік білім беру деңгейі	Орта-арнайы білім, техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе орта білім және практикалық тәжірибе және/ немесе кәсіптік даярлау (білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша курстар немесе кәсіпорында оқыту)
Еңбек функциялары	1. Азаматтық қорғау саласындағы техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитарлық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу.
	2. Құтқару жұмыстарын орындау үшін машиналарды, жабдықтарды, инженерлік-техникалық айлабұйым мен жеке құрал-жабдықты тексеру және дайындау.
	3. Авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды орындау.
1-еңбек функциясы Техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен техникалық құжаттаманың талаптарын оқу және түсіну. 2. Машиналардың, жабдықтардың, аспаптардың, инженерлік-техникалық айлабұйым мен жеке құрал-жабдықты ақауларын анықтау және оларға жөндеу жүргізу. 3. Азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитарлық нормалар саласындағы талаптарды, нормативтік құқықтық актілерді сақтау. 4. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың шарттарында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтау. Білім: 5. Азаматтық қорғау және еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерді білу талаптары. 6. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен тәсілдері. 7. Санитариялық нормалар мен қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау қағидалары. 8. Жеке қорғану құралдарын (бұдан әрі – ЖКК) пайдалану, дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету тәсілдері.
2-еңбек функциясы Машиналарды, жабдықтарды, инженерлік-техникалық құрылғыларды және жеке құрал-жабдықтарды авариялық-құтқару жұмыстарын орындау үшін тексеру және дайындау.	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Төтенше жағдайлар аймағында барлауды, оның ішінде радиациялық, химиялық, бактериологиялық (объектінің жай-күйі, аумақтың шекаралары, күштермен құралдарды жылжыту бағдары) барлау үшін құралсаймандарды, құрылғыларды, жабдықтарды, механизмдерді, материалдарды, бақылау-өлшеу аппаратураларын дайындау. 2. Машиналардың, жабдықтардың, аспаптардың, инженерлік-техникалық құрылғылардың және жеке құрал-жабдықтардың ақауларын анықтау және профилактикалық жөндеу жұмыстарын жүргізу. 3. Анықталған ақауларды, жарамсыздықтарды жою амалдары. 4. Арнайы автокөліктерді, жабдықтарды, мүкәммалдарды, арнайы киімдерді, жеке қорғану құралдарын және үй-жайларды залалсыздандыру бойынша жұмыстарды орындау. 5. Құтқару техникасын дезинфекциялау бойынша жұмыстарды орындау.

	Білім: 6. Қолданылатын құрал-саймандарды, құрылғыларды, жабдықтарды, механизмдерді, материалдарды, бақылау-өлшеу аспаптарын сақтау, тексеру, дайындау және олармен жұмыс істеу. 7. Өлшеу датчиктері мен құрылғылары, сигнализация құралдары. 8. Жарамсыздықтарды жою амалдары. 9. Радиациялық, химиялық, бактериологиялық қорғаныс құралдарын тексеру және жұмысқа дайындау әдістері. 10. Арнайы көліктерді, жабдықтарды, инвентарларды, арнайы киімді, жеке қорғану құралдарын және үй-жайларды залалсыздандыру әдістері мен құралдары. 11. Құтқару жабдықтарын дезинфекциялау.	
3-еңбек функциясы Авариялық құтқару күттірмейтін және кезең жұмыстарды жүргізу	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Авариялық-құтқару құрал-саймандарымен, жабдықтармен және құрал-жабдықтармен жұмыс істеу дағдысы. 2. ЖҚҚ қолдану, оның ішінде радиациялық, химиялық, бактериологиялық және өрттен қорғау құралдарын пайдалану қағидалары. 3. Іздестіру-құтқару жұмыстарды орындау. 4. Үйінді аймағына ауа жіберу. 5. Төтенше жағдайлар аймағынан зардап шеккендер мен материалдық құндылықтарды эвакуациялау. Білім: 6. Құрылғы және авариялық-құтқару құрал-саймандарды, жабдықтарды және құрал-жабдықтардың пайдалану. 7. ЖҚҚ қолдану, оның ішінде радиациялық, химиялық, бактериологиялық және өрттен қорғау құралдарын пайдалану. 8. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу құралдары мен тәсілдері. 9. Үйінді аймақтарына ауа беру тәсілдері. 10. Төтенше жағдайлар аймағынан зардап шеккендер мен материалдық құндылықтарды эвакуациялау тәсілдері. 11. Өуе кемелерінің, автомобиль және теміржол көлігінің авариясы кезінде төтенше жағдайлар жою құралдары мен тәсілдері.	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар	Дәрігерлік комиссиядан өткен және психологиялық тұрақтылық жұмыстарын жіберілген, адамдар. Дене шынықтыру Өзін-өзі бақылау, өзін-өзі ұйымдастыру Коммуникативтік және орындаушылық қабілеттер Стресске төзімділік Топтық жұмыс Өзара көмек Тәртіп Нәтижеге бағдарлану	
СБШ-да басқада кәсіптермен байланыс	СБШ деңгейі	Құтқарушы – кинолог Құтқарушы – сүңгуір
«ҚҰТҚАРУШЫ-КИНОЛОГ» МАМАНДЫҒЫНЫҢ КАРТАСЫ		
Мамандық коды	5415-9-012	
Мамандықтың атауы	Құтқарушы-кинолог	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3.2	

Кәсіптік білім беру деңгейі	Орта кәсіптік білім, техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (бір жылға дейінгі кәсіптік оқу бағдарламалары бойынша білім беру ұйымы базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту).
Еңбек функциялары	1. Техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу.
	2. Қызметтік иттерді ұстауға және күтуге жағдай жасау.
	3. Іздестіру-құтқару жұмыстарында қызметтік иттерді пайдалану.
	4. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде адамдарды іздеуге иттерді оқыту және үйрету.
1-еңбек функциясы 1. Техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен техникалық құжаттаманың талаптарын оқу және түсіну. 2. Азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы талаптарды, нормативтік құқықтық актілерді сақтау. 3. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтау. Білім: 4. Азаматтық қорғау және еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерді білу талаптары. 5. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен тәсілдері 6. Санитариялық нормалар мен қауіпсіздік талаптарын сақтау Қағидалары. 7. ЖКҚ пайдалану тәсілдері.
2-еңбек функциясы Қызметтік иттерді ұстау және күту үшін жағдай жасау	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Иттерді ұстаудың санитариялық-гигиеналық жағдайларын қамтамасыз ету. 2. Бекітілген аумақты уақтылы тазалау, иттерге арналған ыдыстарды жуу. 3. Қызметтік иттерді күту және серуендеу. 4. Қызметтік иттерді пайдалана отырып, іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізуге қатысу. 5. Ас әзірлеу, иттердің тамақтандыру режимін сақтау. 6. Иттерге ветеринариялық санитариялық күтім. Білім: 7. Иттерді ұстау әдістері мен білім. Қызметтік иттерді ұстау мен пайдалануды регламенттейтін 1. Азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілер. Иттердің физикалық психологиялық, мінез-құлық ерекшеліктері. 8. Ыдыстарға, иттерді ұстау және серуендету орындарына қойылатын санитариялық-гигиеналық талаптар. 9. Жуу және дезинфекциялау құралдарының мақсаты және шоғырлануы. 10. Санитариялық-техникалық жабдықтарды пайдалану қағидалары. 11. Ішкі еңбек тәртібінің. 12. Еңбекті қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік, өндірістік санитария нормалары мен қағидалары. 13. Иттерді күтуге және серуендеуге қойылатын талаптар. 14. Иттермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы. 15. Қызметтік иттерді тамақтандыру және тамақ дайындау режимдері. 16. Ең көп таралған аурулар, себептері мен белгілері.

3-еңбек функциясы Іздестіру-құтқару жұмыстарында қызметтік иттерді пайдалану.	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қызметтік иттерді пайдалану арқылы зардап шеккендерді іздеу. 2. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қызметтік иттерді пайдалана отырып, зардап шеккендерді іздеу. 3. Іздестіру-құтқару кинологиялық қызметінің басқа бөлімшелермен өзара іс-қимылы. Білім: 4. Өртүрлі ауа райы мен климаттық жағдайларда табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда іздеу иттерін пайдалану тәсілдері мен әдістері. 5. Іздестіру-құтқару кинологиялық қызметінің құқық қорғау органдарының бөлімшелерімен, азаматтық кинологиялық ұйымдармен өзара іс-қимыл схемалары. 6. Тістегеннен зардап шеккен адамдарға алғашқы көмек көрсету амалдары.
4-еңбек функциясы Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде адамдарды іздеуге иттерді оқыту және үйрету.	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Іздестіру-құтқару жұмыстары үшін иттерді ұйымдастыру және іріктеу 2. Қар көшкіні жағдайында, тау жағдайында, үйінділерде, із кесу іздестіруде іздестіру-құтқару жұмыстары үшін иттерді үйрету. 3. Қызметтік тапсырмаларды орындауға иттерді ұйымдастыру және үйрету. 4. Кинологиялық қызмет қызметкерлерін оқытуды, қызметтік иттерді үйретуді, жаттықтыруды, оқу-әдістемелік жиындарды, кенестерді ұйымдастыру. Білім: 5. Иттерді ұстауды, өсіру, үйрету, көбейту шарттары мен ұйымдастыру әдістері. Иттердің анатомиясы, физиологиясы, мінез-құлқы мен дамуы. 6. Иттерді оқыту негіздері. 7. Иттерді іздестіру-құтқару қызметіндегі әртүрлі тапсырмаларды орындауға үйрету әдістері. 8. Ит тұқымдары, олардың мінез-құлық ерекшеліктері. 9. Арнайы иттерді дайындау курстарында оқыту. Иттерді нақты жағдайда қолдану әдістері мен тәсілдері. Иттерді үйретудегі жиі кездесетін қателер. Қателердің алдын алу және түзету шаралары. 10. Оқытудың арнайы құралдары мен әдістері. 11. Иттерді жаттықтыруда қолданылатын арнайы құралдарды пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар	Медициналық комиссиядан өткендер және психологиялық тұрақтылық жұмыстарын орындауға жіберілгендер. Дене шынықтыру Өзін-өзі бақылау, өзін-өзі ұйымдастыру Коммуникативтік және орындаушылық қабілеттер Стресске төзімділік Жануарларға деген махаббат Тәртіп. Нәтижеге бағдарлану.
СБШ шеңберінде басқа да мамандықтармен байланыс	СБШ деңгейі Құтқарушы Құтқарушы – сүңгуір
«ҚҰТҚАРУШЫ-СҮҢГУІР» МАМАНДЫҒЫНЫҢ КАРТАСЫ	
Мамандық коды	5415-9-011
Мамандықтың атауы	Құтқарушы сүңгуір
Кәсіптің басқа да ықтимал атаулары	5415-2-001 Суда құтқарушы

СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3.2
Кәсіптік білім беру деңгейі	Орта кәсіптік білім, техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (бір жылға дейінгі кәсіптік оқу бағдарламалары бойынша білім беру ұйымы базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту).
Еңбек функциялары	1. Азамттық қорғау саласындағы техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу.
	2. Сүңгуір құрал-жабдықтарының, инженерлік жабдықтардың, құрылғылардың, жеке құрал-жабдықтардың жұмыс істеу принципі, оларды тексеру және құтқару жұмыстарына дайындау.
	3. Құтқару жұмыстарын жүргізу.
1-еңбек функциясы Техникалық құжаттамамен жұмыс, азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Азамттық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілер мен техникалық құжаттаманың талаптарын оқу және түсіну. 2. Азаматтық қорғау, еңбекті қорғау және санитариялық нормалар саласындағы талаптарды, нормативтік құқықтық актілерді сақтау. Білім: 3. Азаматтық қорғау және еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерді білу талаптары. 4. Жұмысты қауіпсіз орындау әдістері мен тәсілдері. 5. Санитариялық нормалар және қауіпсіздік техникасының талаптары. 6. ЖКҚ пайдалану тәсілдері.
2-еңбек функциясы Сүңгуір жабдықтарының, инженерлік жабдықтардың, құрылғылардың, жеке жабдықтардың жұмыс істеу принципі, оларды тексеру және құтқару жұмыстарына дайындау	Іскерліктер мен дағдылар: 1. Сүңгуірлік түсулерге аспаптарды, жабдықтарды, механизмдерді, материалдарды, бақылау аппаратурасын дайындау. 2. Сүңгуірлік жабдықтың, аспаптардың, инженерлік-техникалық айлабұйымдар мен жеке жарактардың ақауларын анықтау және профилактикалық жөндеу. 3. Сүңгуір түсуге дайындық. 4. Анықталған ақауларды, дефектерді жою жолдары. 5. Сығымдалған ауамен сүңгуір аппараттарын зарядтау. 6. Сүңгуір жабдықтарын дезинфекциялау жұмыстарын жүргізу. 7. Сүңгуір жабдықтары мен құралдарының қауіпсіздік талаптарын сақтау. Білім: 8. Сүңгуірлік жабдықпен және құрал-жабдықпен жұмыс істеу қағидаттары. 9. Сүңгуірлік жабдық пен мен жаракты сақтау тәсілдері. 10. Қолданылатын құрал-саймандарды, айлабұйымдарды, жабдықтарды, механизмдерді, материалдарды, бақылау-өлшеу аппаратурасын сақтаудың, тексерудің дайындаудың және онымен жұмыс істеудің түрлері мен тәсілдері. 11. Сүңгуірлік түсулерді және жұмыстарды қамтамасыз ететін құрал-жабдықтар мен құралдарды дайындау. 12. Өлшеу датчиктері мен құрылғылары, сигнализация беру құралдары. 13. Анықталған ақауларды, жарамсыздықтарды жою амалдары. 14. Сығымдалған ауамен сүңгуір аппараттарын зарядтау әдістері. 15. Сүңгуір құрал-жабдықтарын дезинфекциялау әдістері мен құралдары. 16. Сүңгуір жабдықтары мен жабдықтарына қойылатын қауіпсіздік талаптары.
3-еңбек функциясы	Іскерліктер мен дағдылар:

Құтқару жұмыстарын жүргізу	1. Суда жүзу, сүңгу, суда төтенше жағдайлар қауіпі туындағанда адамдарды құтқару және көмек көрсету. Адамдарды жағаға жеткізу. 2. Құтқару-құтқару құралдарының әртүрлі түрлерін пайдалана отырып, судан зардап шеккендерді табу және шығарумен байланысты сүңгуірлік және іздестіру жұмыстарын жүргізу. 3. Жаппай демалысқа арналған акваторияларын тексеру және тазалау. 4. Төтенше жағдайлар аймақтарны қоршау, ескерту белгілерін, құтқару құралдарын орнату, жұмыс орындарын жарықтандыру. 5. Тіршілікті қамтамасыз ету және су басқан бөлімшелерден және аударылған немесе суға батқан қарабильдердің, кемелердің, өзен қайықтарының, автомашиналардың, тракторлардың және басқа да техникалардың ауа жастықшаларымен адамдарды құтқару. 6. Судан зардап шеккендерді табу және шығарумен сүңгуір іздестіру жұмыстарының барлық түрлерін жүргізу. 7. Кемелерді көтеру жұмыстарын жүргізу. Суда апат туындағанда адамдарға алғашқы көмек көрсету. 8. Қайықты дербес басқару. Білім: 9. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізудің құралдары мен әдістері. 10. Суда жүзу, сүңгу стилі, суда апатқа ұшыраған адамдарды босату және көмектесу жолдары. Адамдарды жағаға шығару жолдары. 11. Су астындағы заттарды, адамдарды іздеу және көтеру құралдары мен технологиясы. 12. Жаппай демалысқа арналған акваторияларды түсіру және тазалау әдістері. 13. Төтенше жағдайлар аймақтарын қоршау, жарықтандыру, ескерту белгілерін орнату, құтқару құралдарын қолдану әдістері. 14. Адамдарды құтқару құралдары мен әдістері. 15. Адамдардың өмірін қолдау және су басқан бөліктер мен ауа жастықтарынан, аударылып кеткен немесе батып кеткен қарабильдерден, кемелерден, өзен катерлерінен, автомашиналардан, тракторлардан және басқа да техникалардан құтқару тәсілдері. 16. Кеме көтеру жұмыстарын жүргізу қағидалары. Суда апатқа ұшыраған адамдарға көмек көрсету жолдары. 17. Қайықты жүргізу қағидалары.	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар	Дәрігерлік комиссиядан өткен және психологиялық тұрақтылық жұмыстарына жіберілгендер. Дене шынықтыру. Өзін-өзі бақылау, өзін-өзі ұйымдастыру. Коммуникативтік және орындаушылық қабілеттер. Стресске төзімділік. Топтық жұмыс. Өзара көмек. Тәртіп. Нәтижеге бағдарлану.	
Құтқарушы құтқарушы-сүңгуір құтқарушы-кинолог	СБШ деңгейі	Құтқарушы Құтқарушы – кинолог